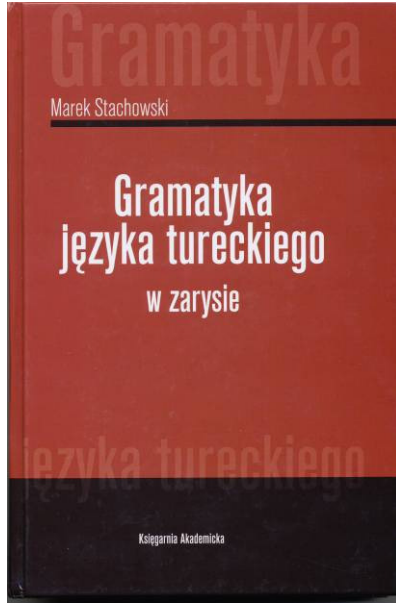


**PROF. DR. MAREK STACHOWSKI'NİN „TÜRK DİLİNİN GRAMERİ
DENEMESİ” KİTABI ÜZERİNE**

Prof. Dr. Marek Stachowski, **Gramatyka języka tureckiego w zarysie**,
Księgarnia Akademicka, Kraków, 2007. ISBN 978-83-7188-030-8

Aleksandra CHMIELEWSKA*
Anna MŁYNARCZYK*



Prof. Dr. Marek Stachowski, Krakov'daki Jagielloński Üniversitesi'nde bulunan Orta Asya ve Sibirya Dilleri Bölümünün başkanı, hocası ve “Studia Etymologica Cracoviensia” serisinin editörü olarak çalışıyor.

Polonya Türkolojisinde her ne kadar Türkoloji üzerine yapılan çalışmalar çok eskiye dayansa da, özellikle üniversitelerde Türkçe gramer olarak okutulan Varşova Üniversitesi'nde hocalık yapan Prof. Tadeusz Majda'nın *Język turecki* (“Türk dili” 2001, Varşova) adlı kitabı vardı. Türkçe gramer olarak yazılan ikinci kitap ise, Türkolojinin ünlü isimlerinden Prof. Marek Stachowski tarafından yazılmış olan ve bu yazıya konu olan *Gramatyka języka tureckiego w zarysie* adlı eserdir.

Son yıllarda Polonya'da Türk dili gittikçe daha çok ilgi uyandırmaya başladı. Bu nedenle de bu tür yayınların sayısının da artması gereklidir. Türkçe-Lehçe sözlükler için de durum aynıdır. Polonya'da son dönemde önemli sözlükler yayımlanmıştır. Varşova'da çalışan Maria Kozłowska'nın hazırladığı “Türkçe-Lehçe sözlük” (Varşova 2006, eMKa yayınevi) ve Krakov'da çalışan Barbara Podolak ile Piotr

* Varşova Üniversitesi.

Nykiel'in ortak hazırladıkları *Kieszonkowy słownik turecko-polski, polsko-turecki* "Türkçe-Lehçe, Lehçe-Türkçe Cep Sözlüğü", (Krakov 2007, Krakowskie Wydawnictwo Naukowe yayınevi) adlı sözlükler, Polonya'da Türkçe öğrenmek isteyen insanlar için çok faydalı olmuştur. Tabii, yeni gramerlerin de çıkması Türkçe öğrenmek isteyenlere büyük kolaylık sağlayacaktır.

Marek Stachowski, kendi kitabının önsözünde eserinin başlıca Türkoloji okuyucularına ait olduğunu yazıyor. Ancak kullandığı dilin oldukça ilmî olmasından dolayı, eserin Türk dili ile ilgilenen herkes için faydalı olacağını düşünüyor.

Marek Stachowski, eserini yazarken başlangıçta bu kitabı bir el kitabı olmasını istemiş ama onu yazdıkça Türkçenin bazı gramer dallarını daha iyice incelemeye karar vermiş. Elimizdeki eser, bir el kitabı değil; bilakis Türkçenin yeni bir grameridir. Kitap, özellikle Türkçe öğrenmek isteyen Polonyalı gençlerin devamlı kullanacakları bir eserdir.

Stachowski, eserinde hemen hemen bütün gramer kitaplarında olduğu gibi, kendi kitabında da alfabe, imla ve fonetik bölümleri ile Türkçe sesbilgisi üzerinde durmuştur. Bu bölümden sonra morfoloji, cümle öğeleri (isim, sıfat, belirteç, zamir gibi), zamanlar, fiil kipleri (imperativ, optativ, conditional, necessitativ gibi), fiil tipleri, sıfat edici (-An ['iste-' – 'isteyen'], -mİş ['ver-' – 'vermiş'], -(y)AcAk ['koru-' – 'koruyacak'], -Ar/-Ir/-mAz ['sev-' – 'sever'; 'çıkAr-' – 'çıkArır'; 'anla-' – 'anlamaz'], -AsI [görüleSi fotoğraflar], -(y)ArAk ['anla-' – 'anlayarak'], -(y)ken ['çocukken', 'ağlarken'], -(y)İp ['Açıklamayı yapıp oturdu'], -(y)IncA ['Tatil bitince eve döneriz'], -mAdAn ['Ben cevap vermeden gitti'], -mAksIzIn ['şaşkınlık göstermeksizin'], -(y)AlI ['En son görüşeli iki hafta oluyor'], -(y)A ['de-' – 'diye'; 'ağla-' – 'ağlaya ağlaya'; 'kal-' – 'kala kala elimde bu kitaplar kaldı'], -dIkçA ['Onunla biz şehre yaklaştıkça yolun kenarındaki ihlamur ağaçları daha da güzel görünüyordu'], -cAsInA ['Sözümü anlamıyormuşçasına bakıyorsun']) ve cümle çeşitleri anlatılıyor. Ayrıca, kitabın sonunda seçilmiş Türk isimlerinin listesi bulunuyor.

Eser, özellikle Varşova, Poznań ve Krakov'daki Türkoloji bölümlerindeki öğrenciler ve Türk dili, kültürü, tarihi ile ilgilenen kişiler için çok faydalı olacaktır. Yeni bir bakış açısıyla hazırlanmış ve Türkçe üzerine yeni görüşlerin de ileri sürüldüğü bu eserin, Türkçeye, en azından herkesin kullanabilmesi için Almanca veya İngilizceye çevrilmesi gereklidir. Biz burada, Polonya'da Leh dilinde yeni bir Türkçe gramerin yayımlandığını Türk okuyuculara duyurmak istedik.